

“การกระทำผิดสัญญาถือเป็นการกระทำละเมิด ต่อคู่สัญญาด้วยหรือไม่?”

โดยนางสาวปัทรินทร์ นีระพล นิตกรปฏิบัติการ

การกระทำผิดสัญญาถือเป็นการกระทำละเมิดต่อคู่สัญญาหรือไม่?

หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๒๐ บัญญัติว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สิน..หรือสิทธิอย่างหนึ่ง..ก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

องค์ประกอบของละเมิด ประกอบไปด้วย

๑. ผู้ใด หมายถึง มนุษย์ รวมทั้งผู้เยาว์ บุคคลวิกลจริต บุคคลธรรมดา นิติบุคคล

๒. มีการกระทำต่อบุคคลอื่น ซึ่งการกระทำ หมายถึง ความเคลื่อนไหวของบุคคลโดยรู้สึกรู้เห็น และหมายความรวมถึง การงดเว้น และการละเว้น ทั้งสองกรณีข้างต้นเป็นการไม่กระทำการตามหน้าที่ที่ต้องกระทำ ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวนี้ ผู้กระทำมีหน้าที่ต้องกระทำเพราะอาจเกิดจาก หน้าที่ตามกฎหมาย หน้าที่ตามสัญญา หรือ หน้าที่อันเกิดจากความสัมพันธ์ก่อนนั้น

๓. การกระทำนั้น เป็นไปโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ จงใจ หมายถึง รู้สำนึกถึงผลเสียหายอันจะเกิดต่อบุคคลอื่นจากการกระทำของตน ส่วนการประมาทเลินเล่อ หมายถึง ไม่จงใจแต่ไม่ใช้ความระมัดระวังตามสมควร

๔. กระทำโดยผิดกฎหมาย มี ๒ กรณี กรณีแรก คือ มีกฎหมายห้ามไว้โดยชัดแจ้ง หากทำจะเป็นความผิด และกรณีที่สอง กฎหมายไม่ได้ห้ามโดยชัดแจ้ง แต่เป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ตามมาตรา ๔๒๑ ถือว่าเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และกรณีที่สาม เป็นการฝ่าฝืนบทบังคับ ตามมาตรา ๔๒๒

๕. มีความเสียหายเป็นผลมาจากการกระทำของผู้ทำละเมิด ทางกฎหมายเรียกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุกับผลหรือระหว่างความผิดกับความเสียหาย โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง เหตุกับผล มี ๒ ทฤษฎี คือ

๕.๑ ทฤษฎีความเท่ากันแห่งเหตุ หรือ ทฤษฎีเงื่อนไข ซึ่งถือหลักว่า ถ้าไม่มีกากระทำผลก็จะไม่เกิดขึ้น ดังนั้น ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ ผู้กระทำจะต้องรับผิดชอบ

๕.๒ ทฤษฎี มูลเหตุเหมาะสม ถือว่า เหตุทั้งหลายที่ก่อให้เกิดผลนั้น ถือเฉพาะเหตุที่ตามปกติย่อมก่อให้เกิดผลเช่นนั้น ผู้กระทำต้องรับผิดชอบ

Q & A

การกระทำผิดสัญญาเป็นการกระทำละเมิดต่อคู่สัญญาด้วยหรือไม่?

การกระทำที่จะเป็นการละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ นั้น จะต้องทำให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิ ดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๒๑ “การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้น เป็นการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย” ซึ่งเป็นสิทธิตามมาตรา ๓ คือ สิทธิที่บุคคลทั่วไปจะต้องมีหน้าที่เคารพเรียกว่า สิทธิเด็ดขาด กล่าวคือสิทธิที่สามารถใช้ยันกับ บุคคลอื่นได้โดยทั่วไป เช่น สิทธิในร่างกาย กรรมสิทธิ์ สิทธิในนาม เป็นต้น มิใช่สิทธิซึ่งผูกพันเฉพาะ เช่น สิทธิตามสัญญา ดังนั้น “การกระทำผิดสัญญาระหว่างคู่สัญญา จึงเป็นแต่เพียงไม่ชำระหนี้ ไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อคู่สัญญา”

แต่อย่างไรก็ดี การกระทำผิดสัญญาอาจเป็นละเมิดในตัวได้ ถ้าหากว่าการผิดสัญญาดังกล่าว เป็นทำให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิเด็ดขาดของคู่สัญญาอีกฝ่าย ตัวอย่างเช่น

- สัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ครบกำหนดเวลาเช่า ผู้เช่าไม่ยอมออก ถือว่าผู้เช่าผิดสัญญาและเป็นละเมิดในขณะเดียวกัน (แต่กรณีนี้ถ้าหากคู่สัญญาได้เรียกเบี้ยปรับฐานผิดสัญญาแล้วจะเรียกค่าสินไหมทดแทนฐานละเมิดอีกไม่ได้)

- สัญญารับฝากเงินแก่ธนาคาร หากมีกรณีทุจริตเกิดขึ้น เนื่องจากมีผู้ยักยอกเงิน โดยเพิ่มเติมจำนวนตัวเลขลงไปในเช็ค เป็นผลให้มีการเบิกเงินสดที่มากผิดปกติ ธนาคารซึ่งมีหน้าที่ตามสัญญารับฝากเงิน ควรต้องมีความระมัดระวังและพิจารณาด้วยความรอบคอบ การที่เจ้าหน้าที่ธนาคาร ไม่สอบถามผู้เบิกเงินสด จนทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรณีนี้ ถือได้ว่าเป็นการละเว้นไม่กระทำการที่จะต้องกระทำ เป็นการผิดสัญญารับฝากเงินและเป็นละเมิดด้วย

ฝ่ายนิติการ มท